

Művészet és technológia – kéz a kézben!

A BKF ÚJ GRAFIKAI KÉPZÉSÉRŐL

Nagy Alexandra, Július Gyula, Gábor Imre

A Design Terminál adott otthont január 19. és 25. között a BKF Médiaművészeti és Alkalmazott Művészeti Intézetének képzéseiből ízelítőt adó, sikeres KickOff rendezvénynek, mely egyértelműen bizonyította, hogy a Képzőművészeti Egyetem és a MOME mellett nagy az érdeklődés a harmadik budapesti művészeti főiskola iránt.

A mozgókép, a design, a médiaművészet, az új technológiákon alapuló és a hagyományos kézműves és autonóm művészeti szakok hazánkban egyedülálló módon a BKF-en egy campuson, egymással szorosan együttműködve léteznek. Rögtön három grafika szakkal indultak. A grafika teljes spektrumát lefedik a képzések, az elektronikus ábrázolás szak a webdesign, az elektro-

grafia számítógépes varázslataira oktat, a Képi ábrázolás a manuális képességekre épülő, egyedi és sokszorosított autonóm grafikára fókuszál, míg a Tervezőgrafika szak a korszerű graphic design minden területén és felületén kreatív vizuális üzenetek közvetítésére teszi képessé a hallgatókat.

Mi az, amiben a grafikai felsőoktatás palettáján más, új színeket jelent a BKF három grafikai képzése? A kiscsoportokban folyó személyes konzultációra épülő oktatás a mester-diák viszonyt fokozatosan a közös munkává, együttgondolkodó partneri, alkotótársi kapcsolattá fejleszti.

Az együttműködés, a team munkában való gondolkodás kulcsszó ebben az intézményben.

A BKF hagyományos marketingmenedzser képzései és a művészeti szakok alkotói egyaránt a kreativitásra építik programjukat, a kreatív gondolkodás fejlesztése az intézmény jelmondatában is hangsúlyosan megfogalmazódik.

A Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán belül a kommunikációs és üzleti világban való tájékozódásra ad alkalmat a főiskola másik campusán folyó képzések óráira az áthallgatói lehetőség, ahol a grafikusok majdani megrendelőik gondolkodásmódját, szempontjait is megismerhetik. Az ilyen vállalkozások, a kreatív ipart képviselő stúdiók, ügynökségek munkájába szakmai gyakorlatok során tekinthetnek be a hallgatók.

„A tervezőgrafika szakon a tantárgyak sorában a nyomdatechnológia, papír- és csomagolóipari ismeretek és tervezési gyakorlatok, tipográfiai gyakorlatok, fotó és fotográfika, kalligráfia, látványtervezés, nyomdatechnológia, csomagolástervezés, képregény, grafikai tervezési stúdiók, grafikai műhelygyakorlatok szerepelnek. A gyakorlati képzés mellett nagy hangsúlyt fektetünk az elméleti képzésre is. Művészettörténet, média- és reklámpszichológia, grafika szaktörténet, tervezélmélet és módszertan, ökológia és reklám, öko-grafika és design, képdramaturgia – kreatív írás szerepel a menüsorban, mely a hallgatók egyéni érdeklődési területei szerint szabadon választható speciális tárgyakkal egészíthető ki, akár az egyéb szakok és képzések kínálatából válogatva. Olyan alapozó kurzust hoztunk létre, melyen szokatlan gyakorlatok zökkentik ki a

hallgatókat, hogy kreatív módon, egyéni látásmódot kialakítva használják vizuális eszközöket, biztos kézzel uralják képi üzeneteiket. A kilencvenes évek „képi fordulata” után a képekről a képekkel való gondolkodás új diszciplináját teremtette meg a *visual studies*, a képtudomány sok területet ötvöző és az oktatási programba beépülő elméleti és gyakorlati tematikájával, kutatási területeivel. A kreatív vizuális stúdiók tárgya, melyet egyformán hallgathat grafikus, fotós és médiadesigner, olyan alapozó tárgy, mely végiggondolja a művészettörténet, művészetszociológia, a kulturális antropológia, a technikatörténet, a médiaarcheológia, a kognitív tudományok, a percepciókutatás legújabb eredményeinek fényében a látás, képalkotás, a kortárs művészet, ezen belül a grafikai design lehetőségeit, gyakorlatát az új technikai médiumok uralta környezetben” – meséli *Július Gyula* Munkácsy-díjas képzőművész, a tervezőgrafika szak szakmai vezetője.

És hogy mit keres az ökológia a grafikai oktatásban? A BKF-en fontos szempont az alkotó felelősségének hangsúlyozása: milyen anyagok felhasználásával kivitelezik majd a terveket, és ez milyen befolyással lesz, lehet a környezetre. Hogyan győzzük meg a megrendelőt a környezet tudatos anyagok használatáról, hogyan tudjuk a

társadalmi felelősségvállalás irányába elmozdítani a megbízó gondolkodását – mindez szintén a tananyag részét képezi.

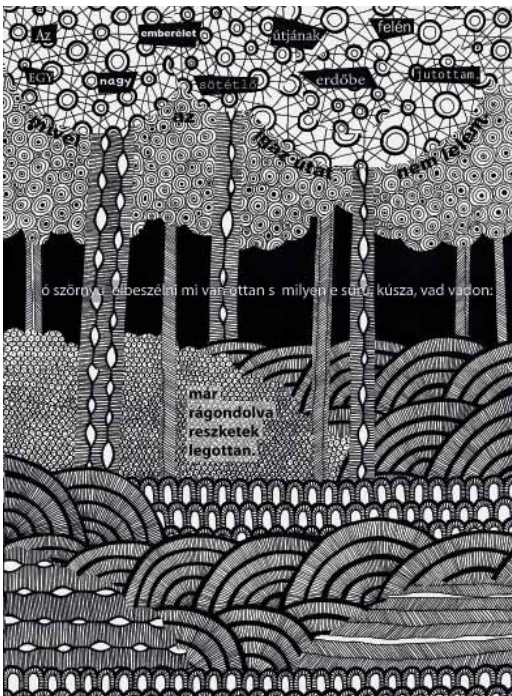
A papír- és csomagolóipari ismereteket, illetve a csomagolástervezés tantárgyat *Nagy Alexandra* Ferenczy Noémi-díjas tervezőművész tanítja. Így vélekedik oktatási programjáról:

„Rangos művészképző oktatási intézmények katedrájáról hirdetjük, hogy összefogással tudunk magas minőséget teremteni a csomagolóanyagok, reklámanyagok vagy a kiadványok megvalósítása során. A kreatív ötletek mind formai, mind grafikai területen akkor tudnak életre kelni, ha biztos út vezet a kivitelezéshez; a művészet- és technológiaismeretek mára olyan kölcsönhatást mutatnak, amit mindkét félnek fel kell ismernie, és az iparágak képviselőinek ennek hasznát kell kiaknázniuk és elfelejteni a hagyományos művész–technológus rivalizálást. A megújuló nyomtatási eljárások, a felhasználható anyagok, az alkalmazható feldolgozási technológiák elképesztő fejlődése olyan lehetőségeket biztosít a tervezői fantázia szárnyalásának, ami a kreatív elme eddig nem látott kibontakozására ad lehetőséget. Amennyiben az előbbieken felsorolt ismeretek nem jutnak el a tervezőkhöz, akkor felülkerekedik a tervezőszoftverek adta határtalan

lehetőségek kihasználásával létrehozott látvány, ami elkápráztatja a megrendelőt, de nem vezet el a megvalósulásához. Amennyiben viszont a tervezők felvérteződnek a technikai ismeretekkel, akkor megszületnek a kiváló termékek. Az alkalmazható anyagok, a nyomtatási technológiák bravúrai és a naprakész technológiai ismeretek nagyfokú szabadságot biztosítanak a tervezők számára, fel kell vértéznünk őket avval a tudással, hogy mindig érezzék, állandóan képezni kell magukat, és a kíváncsiság a legnagyobb hajtóerő és a tudás a legnagyobb örömforrás. Oly sok remek példát láthatunk napjainkban a fejlett piaci környezetben. Amennyiben ezt a sikert akarjuk mi is magunkénak tudni, akkor az út a tanulás és együttműködés. Mivel az eszköztárunk egygyé vált, a kommunikációs gyakorlatunk eszközüvé a számítástechnika lett, így minden néhai korlát ledőlt. Napjainkban a monitorok színűsége hozzájárul ahhoz, hogy be tudjuk mutatni a grafikai elképzeléseket, tökéletes képi élményt biztosítsunk, elősegítsük a megbízóink döntéshozatalát, ez hatalmas felelősséget ró ránk, tervezőkre és a kivitelezőkre egyaránt.”

Gábor Imre Munkácsy-díjas grafikusművész a grafikai tervezési stúdiomok és a grafikai műhely tantárgyakat oktatja *Ducki Krzysztof* Ferenczy Noémi-díjas tervezőgrafikus-művésszel közösen. Gábor Imre, a grafika szakcsoport vezetője így nyilatkozik a technológia és az oktatás kapcsolatáról: „Közhely, hogy az elmúlt években nagy változások mentek végbe a nyomdaiparban. Nem oly rég még mi, grafikusok egymásnak adtuk a kilincset a levilágító stúdiók ajtajában. Mondhatni, ott találkoztunk, ott zajlott a társasági élet. Még tudtuk, mi az a síkfilm, mi a cmyk, a rács, a terhelés, a cromalin. Próbanyomásra jártunk imprimálni. Hosszan tudnék beszélni arról, hogy mi az a GYEK (gyártás-előkészítés) szoktam is, mint a történelemtől. Borzasztóan izgalmas volt, imádtam nyomdafestékszagú világát. Ma, ha röviden kellene jellemezni, akkor anynyi, hogy file » export pdf. Aztán feltölteni valami szerverre, vagy küldeni file-küldő szolgáltatással. Személytelen, automatikus, nem lehet látni, mi történik a másik oldalon, csak visszajön a késztermék.

A hallgatóim csodálattal teli vegyes félelemmel néznek rám, amikor a postscript-ról beszélek, ofszetlemezről, színbontásról, csupa múlt századi ócskaságról. A számítógép előtti (BC) időkről már nem szokás beszélni. A Computer

to Plate az úr. Sajnos, lassan úgy leszünk vele, mint sok ezer kütyüvel, működjön, nem kell tudnunk, hogyan és miként. Ezért aztán például a kiadványszerkesztést a főiskolán úgy kezdjük, hogy semmi mással nem szabad dolgozniuk, mint írógéppel, és az illusztrációkat manuálisan kell elkészíteni hozzá. Így szembesülhetnek a hallgatók az n-számítással, megtanulják előre megtervezni a szövegterjedelmet. Nem tudnak torzítani, összehúzni, csalni, nem beszélve az elválasztásokról, fattyúsorokról. Csak így értékelhetik igazán a modern számítástechnika előnyeit, és fegyelemre, tudatosságra tesznek szert. Az ofszetnyomatásnál még csak-csak ki kerülhetjük a postscript-írás nehézségeit, de a szítánál még szükség van levilágított, színre bontott filmre, és muszáj elsajátítaniuk azt a némileg mérnöki-absztrakt gondolkodást, hogy hogyan is tervezhetünk meg egy, mondjuk, három direkt színes grafikát. Így lépésről lépésre, mintegy erőszakosan lekorlátozva a digitális lehetőségeket, értik meg a nyomdatechnika rejtelmait.

Emellett nem engedjük soha szabadjára a computer ördögét: terveznek úgy is szítanyomatot, hogy kézzel kell megrajzolni a színkivonatokat. Úgy tűnik, ez a tanítási módszer működik: meglepve tapasztalom, hogy még a harmadik szemeszterben is – pedig akkorra eléggé uralják már a számítógépet – azzal állnak elélem, hogy épp egy linóleummetszetet készítenek, vagy új festményt alkottak, amit tervezési munkájuk kiindulópontjának tekintenek. Véleményünk szerint az a cél, hogy vizuálisan és manuálisan is műveltek legyenek, olyan alkotók, akik a grafika bármilyen területén megállják a helyüket. Ugyanígy fontos az is, hogy otthonosan mozogjanak a technikákban, úgy használják őket, mint bármilyen más eszközt, nem fölé- vagy alárendelve őket egymáshoz képest, mindig a megfelelő lehetőséget választva.

Nagyon fontos ismerni fiatal grafikusként is, mi a különbség a nyomatok között, és hogy azok milyen technológiával készülnek. Rengeteg időt, fáradságot (és pénzt) spórolhatunk meg, ha nem a saját hibánkból tanulunk. Tudniuk kell, mi az a rézmetszet, a litográfia, az ofszet-, a szita-, a tamponnyomás; mi az analóg és digitális nyomtatási eljárások és a hozzájuk tartozó nyomdai előkészítési műveletek közötti különbség. Még azt is fontosnak tartom, hogy olyan ma már ritka technológiákat, mint a magas- és a mélynyomás – bár a flexó terjedésével

új reneszánszát éli a magasnyomás – is ismerjenek és biztosan használjanak. Miért fontos, hogy jól képzettek legyenek a nyomdatechnika terén, hiszen ma már a nyomdászok is a számítógépekre hagyatkoznak? Sodródjunk az árral és ne tiltakozzunk, vagy kreatív módon irányítsuk a technikát? Mikor melyiket használjuk, mi fejezi ki legjobban szándékainkat? Én most arra gondolok, hogy ne csak a gazdaságossági szempontok irányítsanak bennünket, bár nagy a nyomás. De ha igazán tervezőgrafikusoknak, ezen ágazat művészenek tartjuk magunkat, akkor szerintem elengedhetetlenül fontos, hogy uraljuk, és okosan kihasználjuk a technika adta lehetőségeket, hiszen forma nélkül nincs tartalom.”

Az új iskola frissességével, korszerű oktatási programjával, rugalmasságával tűnt ki, és máris versenyképesnek mutatkozik a művészeti képzés színterén. Az elmúlt két év eredményei, a pályázatokon, az Országos Tudományos és Diákköri Konferencián és kiállításokon való szereplések igazolják az újonnan indult művészeti és művészetközvetítő szakok, ezen belül a grafikai tervezést oktató szakok életrevalóságát.

A BA szak hároméves képzése után a BKF frissen akkreditált Tervezőgrafika MA szakon nyílik lehetőségük a hallgatóknak tudásuk mesterszintű kiteljesítésére.